

 Yakut Marina Makeeva
Peri Masalları

Resimleyen
Mikhailova Aitalina
Ivanoma

Çeviri
Ümit Şahin

📷 📺 📱 / otukennesriyat

YAYIN NU: 2220
ÇOCUK/GENÇLİK: 69

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-838-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

Orijinal adı: Саха остуоруйалара

Bu kitabın Türkçe yayın hakkı İntrotema Ajans
aracılığıyla Айар Yayınevi'nden alınmıştır.

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Karayama

Grafik Uyarlama ve Kapak Tasarımı: Damla Acar, Ceyhun Durmaz

Baskı: Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic Ltd Şti
Kayabaşı Mah. Ulubatlı Hasan Cad. Nu: 2H, İç Kapı Nu: 19
Başakşehir-İstanbul
Tel: (0212) 613 79 55
Sertifika Nu: 40619

İstanbul - 2025

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik
çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı
yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz
ve yayımlanamaz.

Marina Makeeva: 1965 yılında Yakutistan'da doğmuştur. M.K. Ammosov adlı Yakut Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Yakut Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1990 yılında mezun olmuştur.

Şu anda ise S.A. Novgorodov adını taşıyan "Ayar" Ulusal Yayıncılık Şirketi'nde genel yayın yönetmeni olarak çalışmakta ve Saha Yakutlarının kültürü ile ilgili kitaplar yapmaktadır.

Mikhailova Aitalina Ivanovna: 1969 yılında, Yakutistan'da doğmuştur. M.K. Ammosov adlı Yakut Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Ulusal Okulda Rus Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1994 yılında mezun olmuştur.

Şu anda emekli ve serbest olarak çalışmaya devam etmektedir.

Ümit Şahin: 2006-2010 yılları arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2010 yılının Eylül ayında Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri bölümünde yüksek lisans programına başladı.

2011 yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalında açılan araştırma görevliliği kadrosuna atandı. Ege Üniversitesi'nde başladığı yüksek lisansını Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı'na yatay geçiş yaptı. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Kuzey-Doğu (Saha (-Yakut)-Tuva-Hakas-Alтай) Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı'nda açılan araştırma görevliliği kadrosunu kazandı.

2014-2015 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalında açılan sınavı kazanarak doktora eğitimi almaya hak kazandı. Daha sonra yatay geçişle Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Doktora Programına geçti. Doktora tezini 2022 yılında başarıyla savunarak Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları alanında "doktor" ünvanını aldı.

Orta derecede İngilizce ve Rusça ile iyi derecede Saha (Yakut) Türkçesi bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

BÜYÜK MASALLAR

Beş İnekli İhtiyar Beyberikeen	9
Yetim Oğlan	29
Balıkçı Lıbırğa	39
Cesur Kız ve 12 Dal Boynuzlu Geyik	51
Dokuz Kız Kardeş	67

HAYVAN MASALLARI

Tilki ve Turna	81
Tavşanın Masalı	87
Tilki ve Kurt	91
Fare ve Geyik	101
Kış Neden Uzamış, Yaz Neden Kısalmış?	105
Sıçan ve Saka Kuşu	109
Karganın Kara Olması	115

BÜYÜK MASALLAR

Beş İnekli İhtiyar Beyberikeen

Bir sabah Beş İnekli İhtiyar Beyberikeen, ineğini aramak için çayırılığa gitmiş. Çayırılıkta eline geçirdiği beş dallı otu, köküne zarar vermeden usulca söküp almış ve koynuna koymuş. Evine getirip yorganının içine saklamış. İneğini sağlamak için evden çıktığında çan sesi duyulmuş. İhtiyar, ineğini sağlamayı bırakıp aceleyle evine dönüp içeri girince getirdiği otun koyduğu yerde yattığını görmüş. İneğini sağlamak için ikinci kez evden çıktığında çan sesi tekrar duyulmuş. İhtiyar yine işini bırakıp evine dönmüş.

Eve girince bir de ne görsün? Beş dallı otu evinin sağ köşesinde gözleri kapkara, yüzü ıslıl ıslıl parlayan, kaşları karşılıklı yatan iki samur gibi, incecik elbisesiyle dünyalar güzeli bir kız duruyormuş.

O sırada Kara Kağan'ın oğlu Karcı Bergen ormanda avlanıyormuş. Beş İnekli İhtiyar Beyberikeen'in evinin önündeki karaçam ağacının üstünde ise bir sincap duruyormuş. Karcı Bergen onu avlamaya çalışıyormuş. Sabahtan beri atıyor atıyor, bir türlü denk getiremiyormuş. Hava kararmak üzereymiş.

Son bir kez daha yayını çekip okunu fırlatınca bu sefer ihtiyarın bacasından içeri düşüvermiş.

- İhtiyar, okumu verir misin? diye seslenmiş.

Öfkelenip burnundan solumaya başlamış, sinirden yüzü gözü kızarmış, karnına ağrılar girmeye başlamış. Öylece evin içine girivermiş.

Eve girer girmez sağ köşede oturan kızı görmüş. Görür görmez aklı başından gitmiş. Eve girdiği gibi bir hışımla çıkıp atına binerek evine doğru sürmeye başlamış.

- Babacım! Anacım! İhtiyar Beyberikeen'in çok güzel bir kızı var. O kızı bana alın, demiş.

Bunun üzerine babası dokuz atlı adamını yola çıkarmış. Adamlar İhtiyar Beyberikeen'e varmışlar. Kızın güzelliğini gören adamlar şaşkına dönmüşler. Diyeceklerini unutup bahçeye çıkmışlar. Adamlardan bir tanesi kendini toplayıp konuşabilmiş.

- İhtiyar, kızını Kara Kağan'ın oğluna verecekmişsin.

Bunun üzerine İhtiyar:

- Vereceğim, demiş.

Kıza sormuşlar:

- Gideceğim, demiş.

- Başlık bedeli olarak da şu çayırılığımı dolduracak kadar yilkı atıyla inek istiyorum.

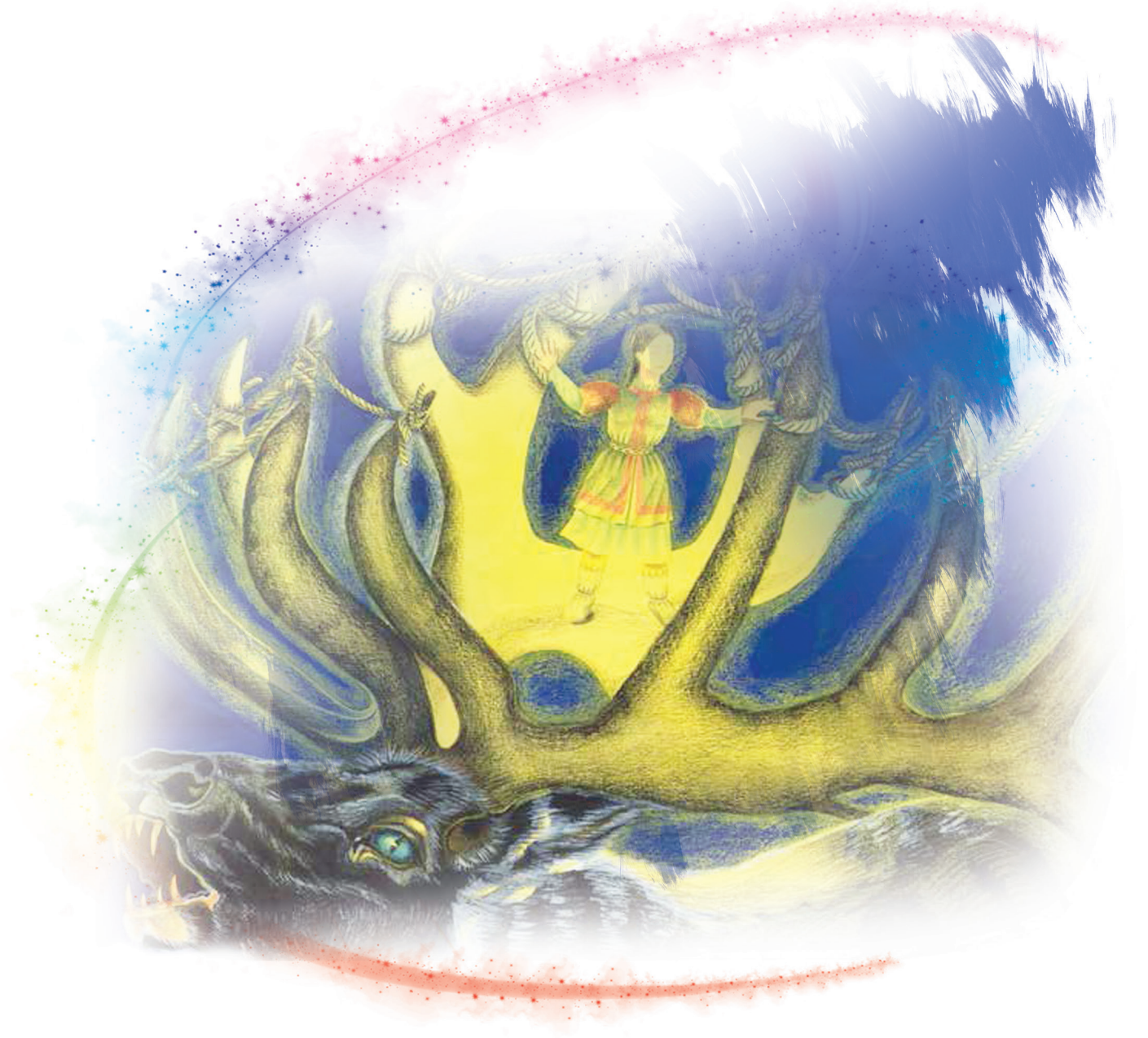
Getirirseniz kızı alıp götürebilirsiniz, demiş İhtiyar.

Cesur Kız ve 12 Dal Boynuzlu Geyik

Fakire mutluluk dertle gelir. Onu ulaşmadan önce çok yol kat etmeniz, birçok zorluğa göğüs germeniz ve birçok korkuya katlanmanız gerekir. Ben de size bundan bahsedeceğim.

Uzun, çok uzun zaman önce, torunuyla birlikte fakir ve yaşlı bir kadın yaşarmış. Yaşadıkları fakirliğin eşi benzeri yokmuş. Torununun bir çizmesi bile yokmuş. Yalınayak yürürmüş. İşte böyle yaşarlarmış.

Kızın güzelliği sabah güneşi gibiymiş. Sanki her yeni gün onu daha da güzelleştiriyormuş. Ama kızcağızın güzelliği düşünecek hâli mi var? Her gün başka bir dertle uğraşıyormuş, umurunda bile değilmiş. Bir lokma yiyecek ekmekleri olmadığı için yarın karnımızı neyle doyuracağız diye düşünürmüş. Sabahın güneş doğmadan kalkar, işlerini yapmaya koyulurmuş. Akşam da yıldızların gökyüzünde dans etmeye başladığı vakit anca işlerini tamamlarmış. Fakat kız hiçbir zaman bu durumdan şikâyetçi olmamış. İşte bu şekilde yaşayıp gitmişler.

Zaman geçmiş, ninesi iyice ihtiyarlamış. Biricik kız torunu ise yakın çevrede benzeri olmayan genç bir kız olup büyüüvermiş. Fakat fakirin kızını kim kendine eş yapsın?

Bir gün ninesi kızı yanına çağırmış:

- Ben ihtiyarladım. Çok zamanımın olmadığını biliyorum. Benden önce yaşayan ihtiyarların mutluluğunu bulmak

Dokuz Kız Kardeş

Çok eskiden dünyanın uzak bir yerinde ihtiyar bir karı koca yaşarmış. Bu ihtiyar karı kocanın dokuz çocuğu varmış. İhtiyar kadın gün boyunca evinin işlerini yapar, çocuklarının ve kocasının kıyafetlerini yıkar, akşama yemek hazırlarmış. Adam da güneşin doğmasıyla birlikte ormana avlamaya, göle balık tutmaya gidermiş. Kışın ormandan yakacak odunu toplarmış. Hayatları boyunca rahat bir gün görmemişler. Aylar, yıllar hep böyle geçip gitmiş. Kızlarının ise ana babalarına yardım etmeye hiç gönülleri yokmuş.

İhtiyar kadın ağır işten ve yaşlılıktan hasta olmuş. Kocasısı da eskisi gibi ava gidemez, balık tutamaz olmuş. Hastalık, yaşlılık ortaya çıkıp kendini gösterince kızların elinden hiçbir iş gelmediğini de anlamışlar. Ellerinden bir iş gelmiyor, bir kâse çorba yapıp önlerine koyamıyorlarmış. Elleri ne süpürgeyi alıp evi temizlemek şöyle dursun, neredeyse elbiselerini de başkası giydirecekmiş. Hep hazırda alışımlar. Yalnızca en küçük kardeşleri Tulluk bir şeyler yapayım, bir işin ucundan tutayım diye çabalasa da ablalarının tembellik ettiğini görünce onun da bütün hevesi kaçıyormuş.

Zaman dedikleri su misali akıp gidiyor. Durduğu yerde duracak değil ya. Büyük kızlar da yaşlarını almışlar.

Evlenip kocaya varmak istemişler ama eli iş tutmayan tembel kızları kim ne yapsın?

HAYVAN MASALLARI

Tilki ve Turna

Bir gün Tilki, arkadaşı Turna'yı misafir etmek istemiş. - Sevgili arkadaşım Turna, benim en kıymetli dostumsun. Güzel bir sofraya kurup seni misafir etmek istiyorum. Çık gel bana.

Turna bu davetin üzerine Tilki'nin evine gitmiş. Tilki mutlu bir şekilde karşılamış Turna'yı. Hazırladığı lapa yemeğini taş tabağa koyup Turnanın önüne uzatmış:

- Dostum Turna, ye hadi. Senin için hazırladım, demiş.

Zavallı Turna, gagasıyla tabağa tık tık vuruyor, bir lokma yemek yiyemiyormuş. Bu sırada tilki Turna'yla dalga geçmesine kuyruğunu sallaya sallaya Turna için koyduğu tabaktaki bütün yemeği yiyip bitirmiş. Turna ise doyamadan öylece kalakalmış.

Tilki ise, yemeği bitirdikten sonra ağzını yüzünü bir güzelce silmiş misafiri Turna'ya şöyle demiş:

- Turna dostum, üzülme. Seni ben davet ettim ama sana ikram edecek başka bir şeyim de yok, demiş.

Tauşanın Masalı

Çok eskiden tavşanın tıpkı sincap gibi uzun tüylü bir kuyruğu varmış. İnsanlar tavşanın kuyruğundan elbisele-
rine yaka yapmak istemiş. Her ne kadar avlamaya çalışsalar da tavşan kaçırırmış.

Yazın kuyruğunu savurduğunda ne bir böcek konabilirmiş ne de bir sinek ısırabilirmiş.

Her kış kar yağdığında atlaya zıplaya mutlu bir şekilde gezermiş. Bir gün aklına kaç gündür su içmediği gelmiş. Donmuş göldeki yarıktan susuzluğunu gidermiş. Tam hareket edecekken kuyruğunun buza sıkıştığını fark etmiş. Tavşan iyice telaşlanmaya başlamış. Sanki birisi göstermiş gibi

Tilki ve Kurt

